

Felles formidlingsstrategi for Struves meridianbue i Finnmark 2019-2030

19.11.19

Kulturminnedagen 2017 – foredrag på Lodiken / Luvddiidčohkka. Foto: VAM.GJV

Innhold

Felles formidlingsstrategi for Struves meridianbue i Finnmark 2019-2030	1
1. Innledning.....	3
Bakgrunn	3
Forvaltningsplanens visjon og mål (2017).....	4
Delmål.....	4
2. Mål med felles formidlingsplan for Struves meridianbue.....	4
Kortsiktige mål- 2019-2022	4
Langsiktige mål- 2019- 2030.....	5
Prioriterte målgrupper	5
Organisering av formidlingsarbeidet til Struves meridianbue	5
3. Overordna føringer for formidlingsarbeidet	6
Norges verdensarvpolitikk og formidling	6
UNESCO	6
4. Innspill fra idedugnader- workshops.....	6
Målgruppe barn- og unge:.....	7
Ansvar	7
Målgruppe lærere:	8
Ansvar	8
Målgruppe innbyggere:.....	8
Ansvar	8
Målgruppe besøkende/ turister:.....	9
Ansvar	9
5. Tilgjengelighet og formidlingsarenaer.....	9
Universell utforming og tilgjengelighet.....	9
De geodetiske punktene i Alta og Kautokeino	10
Meridianstøtta og tilgjengelighet.....	10
Merkevare	10
Design.....	10
Digitale informasjonsplattformer	10
Verdensarvsenter og besøksenter	10
6. Verdensarvsenter med avdeling besøksenter	10
Verdensarvsenterets oppgaver:.....	11
7. Markedsføring- merkevare	12
8. Kompetanseheving	13
9. Samarbeid, ansvar og involvering.....	13

1. Innledning

Formidling er et vanskelig begrep som vi ofte bruker uten å tenke over hva vi legger i det og kan heller ikke defineres entydig eller presist. Unescos konvensjon må tas i bruk i arbeid med kommunale planer, utvikling, undervisning med mer fordi det er en plikt å beskytte, verne og formidle verdensarven.

Verdensarven Struves meridianbue er trolig den minst kjente av våre åtte verdensarvområder i Norge. Besøkstallet sammenlagt ved de fire punktene ligger et sted mellom 21- 22 000 besøkende. De fleste besøker endepunktet Meridianstøtta. Det er derfor naturlig at det finnes et verdensarv senter her. (se egen utredning)

Gjennom kontakt lokalt og regionalt meldes det ofte om et stort kunnskapsbehov når det gjelder Struves meridianbue. Behov for ytterligere kunnskap gjenspeiles ofte i den offentlige samtalen og labor interesse for denne verdensarven. Strategien kan derfor være at man går aktivt ut gjennom ulike medier og møteplasser rettet mot flere målgrupper og med ulike metoder for å spre kunnskap om de enestående verdiene til vår verdensarv. Det betyr at innbyggerne møter Struves meridianbue på flere arenaer fra klasserommet til friluftsliv og museumsbesøk med mer.

Vår verdensarv Struves meridianbue har en fordel når det gjelder undervisning. Det kan utvikles ulike undervisningstilbud innenfor flere fagområder og til ulike klassenivå- slik at man møter denne verdensarven gjennom hele grunnskolen og videregående skole.

En slik strategi krever et stort spekter av metoder, målgrupper, medier og møteplasser som kan benyttes for å tilfredsstille opplevelse- og kunnskapsbehovet. Strategien må være etappevis. Den må være langsiktig. Resultatet bør være kompetanseheving i alle ledd fra museer, skoler, reiseliv til kommunal forvaltning. Det vil kreve økte ressurser.

Verdensarven generelt oppsto som et solidaritets- og et fredsprosjekt. Den skal knytte oss sammen på tvers av grenser og holde fast på ideen om at vi er en verden med felles kulturtrekk og interesser, og at samarbeid er nødvendig for å bevare freden. Struves meridianbue som er et teknisk-vitenskapelig og transnasjonalt kulturminne og deles av ti land kan bli et materialisert fyrtårn for Unescos verdensarvprosjekt. Det er derfor viktig å søke samarbeidspartnere over grensene, men for at samarbeidet skal lykkes internasjonalt må vi ha et solid samarbeid mellom kommunene i Vest-Finnmark. Kriteriene for at Struves meridianbue er verdensarv må tas med i dagens samarbeid om forvaltning og formidling. Det er den eneste måten å ta denne verdensarven på alvor.

Denne planen må rulleres minimum hvert 5.år.

Bakgrunn

Bakgrunnen for formidlingsplan ligger både i brev av 18.05.2017 fra KLD, men også et uttrykt ønske fra Verdensarvrådsmøte i november 2018 om aktivt bruk av verdensarven i disse kommunene. I forkant av utarbeidelse av denne formidlingsplanen ble det gjennomført tre workshops i de tre vertskommunene til Struves meridianbue.

Samtidig har en modell for verdensarvsenter vært utredet og behandlet i Verdensarvrådet. Her ble det foreslått et forprosjekt for et verdensarvsenter. Dette skulle være et økonomisk spleiselag med vertskommunene og fylkeskommunen for å synliggjøre at interessen for å formidle felles kulturarv og

verdensarv finnes i Vest-Finnmark. Et forprosjekt er nødvendig for å kunne komme i posisjon å søke autorisasjon.

Finnmark Fylkeskommune har delegert forvaltningsansvaret for Struves meridianbue til Verdensarvsenter for bergkunst- Alta museum på årlig basis. Modellen med verdensarvsenter i Hammerfest og med avdeling i Kautokeino er derfor basert på tillit og samarbeid mellom de tre kommunene. Samtidig som det forventes synergier av alle funksjonenes plasseringer i alle vertskommunene.

Forvaltningsplanen for Struves meridianbue har et eget kapittel relatert til visjoner, ambisjoner og mål for fremtiden og spesielt kap.4.5 har skissert syv mål for informasjon og formidling, kap.4.6 har seks mål for besøkshandtering og kap. 4.7 har utviklet to mål for verdiskapning og næringsutvikling.

Forvaltningsplanens visjon og mål (2017)

Formidlingen skal være faglig fundert, engasjerende og tilgjengelig for hele verden. Felles informasjonsplattformer med felles design og budskap, og samarbeid med reiselivsbransjen i de tre kommunene om å utvikle gode opplevelses tilbud og bærekraftig bruk.

Innbyggerne skal ha kjennskap til verdensarven Struves meridianbue, verdensarvverdiene, oppsluttende nasjonale verdier og relevante støttende verdier og sammenhenger de inngår i.

Formidlingsstrategi må rette fokus mot barn- og unge og utvikle et eget undervisningsopplegg og ta høyde for flere forskjellige perspektiver for undervisning: det realfaglige, det kulturhistoriske, det språklige og grunnlaget for verdensarv.

Delmål

- Verdensarven må markedsføres og gjøres tilgjengelig regionalt, nasjonalt og internasjonalt
- De geodetiske punktene er gode formidlingsarenaer
- Alle innbyggere har kunnskap om verdensarven og de oppsluttende verdier
- Ny basisutstilling om verdensarven i Norge
- Undervisningstilbud til barn- og unge
- Tett samarbeid med SGA-landene
- Det er etablert et verdensarvsenter med nedslagsfelt i alle tre kommuner

2. Mål med felles formidlingsplan for Struves meridianbue

Denne formidlingsplanen inneholder overordnede mål og strategier for Struves meridianbue i de tre vertskommunene i Finnmark, Hammerfest, Alta og Kautokeino kommuner. Noen tiltak for å nå målene vil bli skissert, mens andre vil bli utarbeidet og konkretisert av verdensarvsenter for Struves meridianbue når det er etablert. Et verdensarvsenter er et effektivt verktøy for formidling og utvikling av metoder for å nå et bredt publikum.

Kortsiktige mål- 2019-2022

1. Prosjekt -verdensarvsenter
2. Pilotprosjekt undervisning
3. Pilotprosjekt formidlingsarena
4. En solid og godt merket sti til et fredet punkt
5. Utvidet informasjon langs stiene
6. Turguider til tre av punktene

7. Utvikle god informasjon til Meridianstøtta
8. Årlige arrangementer

Langsiktige mål- 2019- 2030

1. Etablert Verdensarvsenter i Hammerfest og besøksenter i Kautokeino
2. Sentre med gode informative utstillinger
3. Dybdelæringsprosjekter
4. Utviklede stier med attraktive punkter
5. Turguider til enkelte punkter som ikke er på verdensarvlista

Prioriterte målgrupper

Gode ambassadører for verdensarven Struves meridianbue må finnes i lokalsamfunnene. Det er viktig å nå ut med kunnskap og forståelse for oppmålingen av meridianbuen. Å kombinere kunnskap om UNESCO, metode, vitenskapshistorien og ekspedisjonshistoriene med stedenes historie kan sikre at verdensarven ivaretas for framtidens generasjoner.

Figur 1: Fra finsk undervisningsprosjekt

- 1) Barn – og unge
- 2) Studenter
- 3) Lærere
- 4) Lokalbefolkning
- 5) Besøkende / turister

Organisering av formidlingsarbeidet til Struves meridianbue

Samarbeid om oppgaver internt i Norge blir vesentlig for å lykkes med å spre kunnskapen om vår verdensarv. Et verdensarvsenter i Hammerfest med avdeling i Kautokeino må derfor ha hovedansvaret for den daglige formidlingen og initiere til samarbeid om utviklingsarbeidet på formidlingsområdet. Det bør inngås avtaler med museet og andre partnere i Alta for gjennomføring og utvikling av tilbudene.

Andre aktører kan imidlertid initiere og skape formidlingsprosjekter i perioden før etablering av verdensarvsenter, men det er viktig å legge til grunn at ved bruk av offentlige midler bør all formidling komme de tre vertskommunene til gode.

Senteret må inneholde:

- Utstillinger
- Digital formidling og kommunikasjon
- Markedsføring
- Årlige arrangementer
- Pedagogisk virksomhet

Det vil kreve gode samarbeidspartnere og ansvarsdeling for utviklingsarbeid på flere formidlingsfelt.

I tillegg bør det være tett samarbeid med verdensarvkoordinator om tilrettelegging av stier, informasjon, bevaringsprosjekter m.m.

Partnerskapsavtaler med Newton rommet i Alta og Nord Norsk-vitensenter for utvikling og supplering av realfaglige og pedagogiske tilbud, partnerskapsavtaler med museer og andre aktører for utvikling av kulturhistorisk- og pedagogisk virksomhet og arrangementer vil også bli nødvendig.

Grenseoverskridende samarbeid med våre to naboland som deler verdensarven Struves meridianbue er også viktig. Vi har felles utfordringer med spredt kompetanse på området. Gjennom samarbeid kan man utvikle verktøy for bærekraftige reiselivstilbud og dele erfaringer om verktøy til undervisning, turguider m.m.

Utviklingsprosjekter vil kreve prosjektfinansiering.

3. Overordna føringer for formidlingsarbeidet

Norges verdensarvpolitikk og formidling

Formidling av Struves meridianbue vil følge retningslinjene i St. melding 35 (2012-2013) "Framtid med fotfeste" hvor flere prioriteringer for verdensarven er skissert. Disse er også beskrevet i Forvaltningsplanen. Retningslinjene for autorisasjon skisserer også tydelige mål og oppgaver for formidling i verdensarvsentrene i kap.10.4

Tilgjengelig informasjon, spre kunnskap om verdensarven, kompetanseheving og gode sentre for formidling av verdensarven er prioriterte formidlingsoppgaver. Mens god forvaltning og vern er selvsagte forutsetninger for formidling og bruk av verdensarven.

UNESCO

Unesco er FNs organisasjon for utdanning, vitenskap, kultur og kommunikasjon. UNESCO vedtok i 1972 konvensjonen for vern av verdens kultur og naturarv, kjent som verdensarvkonvensjonen. Verdensarven har størst tilslutning blant nasjoner og er blitt en merkevare for organisasjonen.

Gjennom konvensjonen fra 1972 ble verdensarvlista etablert. Listen består av steder som på grunn av sin universelle verdi må ansees som verdensarv for kommende generasjoner og hele menneskeheten. Verdensarvstedene sier blant annet noe om hva det har vært å være menneske gjennom historien. Disse stedene er derfor viktige ressurser for utdanning, reiselivsmål og økonomisk utvikling.

UNESCO har utviklet flere retningslinjer for implementering av konvensjonen, bærekraftig utvikling og turisme m.m.

Med utgangspunkt i god forvaltning oppfordres nasjonene å legge til rette for en bærekraftig utvikling av verdensarvstedene som basis for kunnskap- identitet, stedsutvikling og reisemål.

4. Innspill fra idedugnader- workshops

I slutten av 2018 og i begynnelsen av 2019 ble det invitert bredt til flere kommunale og frivillige aktører i de tre vertskommunene om å delta i workshops. Hvor man skulle komme med ideer om tiltak og aktiviteter for å øke kompetanse og engasjement om verdensarven Struves meridianbue. Innspillene er systematisert med tiltak rettet mot prioriterte målgrupper, ansvar og finansiering.

Tydelig formidling skal gi god besøksforvaltning, gode opplevelser og styrket beskyttelse av verdensarven. Formidlingen må rettes mot prioriterte målgrupper for å tilfredsstille ulike kunnskaps- og opplevelses tilbud.

Målgruppe barn- og unge:

- Lage formidlingsprosjekter rettet mot de ulike klassetrinnene: gruntrinnet, mellomtrinnet, ungdomskoletrinnet og videregående fra kulturfag til realfag. Forankre undervisningen. Tilby undervisningsprosjektene til skoler utenfor våre tre vertskommuner.
- Utvikle et eget formidlingsprosjekt som museene kan formidle gjennom Den kulturelle skolesekken
- Utvikle prosjekter for dybdelæring- undervisningsopplegg der flere kompetansemål kan nås via fag som geografi, matematikk, trigonometri, kulturhistorie, vitenskapshistorie, verdensarv m.m
- Utvikle konkrete oppmålingsprosjekter- som kan gjennomføres på skolene, Newtonrommene og ved selve punktene
- Utvikle en egen installasjon ved punktene som kan benyttes til læring om oppmåling og kunnskap om verdensarvens oppsluttende verdier
- Lage animasjon av gradmålingsrekken fra Hammerfest til Muvrávarri.
- Sommerskole med Struves meridianbue som tema, der man lager eget opplegg for kunnskapsformidling med ungdommer som guider
- Utvikle prosjektuke for videregående skole med utgangspunkt i dybdelæringsmodell hvor elevene selv bidrar med å utvikle informasjon om Struves meridianbue. De lager en informasjons- eller kunnskapsbank eller utstilling om prosjektene
- Utvikle miljøuka i Alta til kunnskap om Struves meridianbue med natur- og kulturhistorie langs stien
- Sommerskoletilbud konsentrert til noen dager i slutten av juni og koblet til dagens tilbud.
- Skoleturer til andre «Struveland» slik som Finland, Sverige, Estland og Latvia

Ansvar

Pådriver er verdensarvsenteret som sammen med partnere utvikler skoleprogrammer. Partnere kan være NN-vitensenter, Universitet, næringsliv, skoler og museer. Implementering av erfaringer og undervisningsprosjekter i andre «Struve-land» er også viktig.

Den kulturelle skolesekken med DKS-Finnmark og DKS -koordinator i Alta er viktige samarbeidspartnere for å utvikle nye skoletilbud. (www.dksfinnmark.no)(www.dksalta.no).

Finansiering: Prosjektfinansiering, egenkapital, KLD-prosjekter m.m

Målgruppe lærere:

- Benytte undervisningsopplegg utviklet om verdensarv og Unesco
- Utvikle manualer for oppmålingsprosjekter
- Utvikle manualer for turer med skoleklasser til et geodetisk punkt på forskjellige klassenivåer
- Utvikle manualer for dybdelærings prosjekter
- Undervise lærerutdanningen i Alta og Kautokeino
- Studieturer til «Struvepunktene» i vårt naboland
- Utvikle en dybdelæringsmodell for undervisning

Ansvar

Partnere eller andre som samarbeider med verdensarvsenter om utvikling av skoleprogrammer. Verdensarvsenteret legger til rette for kompetanseheving av lærere.

Partnere kan være skoler, Universitet og høyskoler, Nordnorsk vitensenter, Kartverket, museer og andre.

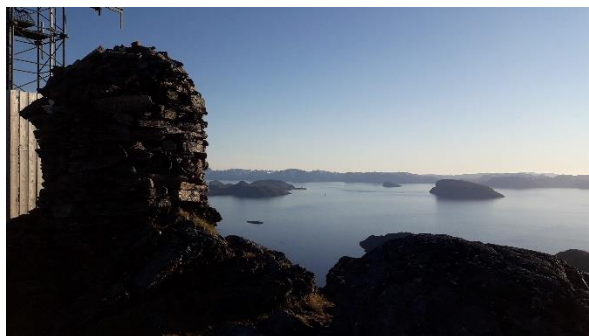
Finansiering: Prosjektfinansiering, DKS, Interreg-programmer, KLD-prosjekter, regionale utviklingsmidler, Sametinget, Fefo, m.fl.

Målgruppe innbyggere:

- Mer informasjon langs de tre stiene med informasjonsskilt
- Turguide til flere punkter som ikke er på verdensarvlisten
- Utvalgte punkter som ikke er på verdensarvlisten med informasjon om Struves meridianbue
- Gjøre punktene mer attraktive med egen installasjon som øker kunnskapen om oppmåling og de oppsluttende verdiene til Struves meridianbue
- Lokale «Struve-marsjer» til for eksempel Tyven, Lille Raipas, Skoddavarre, Luvddiidčohkka, Muvrávarri med foredrag og lokalguide- det vil si med opplevelser underveis. Det kan være lokalhistorie, kulturminner, botanikk, geologi- reindrift o.a.
- Utvikle konsept «Struve-turer» i Finnmark, en tursti i de tre kommunene rundt friluftsliv, folkehelse og fysisk aktiviteter som kobles med historie, kulturminner og realfag.
- Aktiv kunnskapsformidling på nett og sosiale medier
- Utvide Geo Catch og apper for lokale kulturminner

Ansvar: Verdensarvkoordinator, Riksantikvaren, Kartverket, kommunenes forvaltning og verdensarvsenteret i samarbeid med partnere om å utvikle solide stier, bufferoner, tilgjengelig informasjon, opplæring av guider, gode formidlingsarenaer og digitale informasjonsplattformer.

Partnere kan være turlag, historielag, reiselivsbedrifter og museer.

Figur 2: Siktlinje- Tyven-Håja

Finansiering: Riksantikvaren, MD, den norske Unesco-kommisjonen, regionale midler, Fefo, egenkapital fra kommuner og museer, turlag og prosjekter.

Målgruppe besøkende/ turister:

- Utvikle merkevaren med felles profil for alle punktene, standardisert merking, samme skilting
- Utvikle produkter ved besøk slik som krus og T-skjorter etc.
- Utvikle vitenskapshistorien om oppmålerne- Struve, Tenner, Hansteen, Kloumann, Lund, Lindhagen
- Utvikle «route -Struve» fra Ismail til Hammerfest
- Utvikle punktene til attraktive formidlingsarenaer- for kunnskap og bedre opplevelse.
- Utvikle Geo Catch og apper for besøkende
- Utvikle en turguide til punktene på verdensarvlisten og inkludere utvalgte punkter utenfor listen

Ansvar

Verdensarvsenteret, verdensarvkoordinator, Kartverket og Verdensarvrådet i samarbeid med partnere. Disse kan være reiselivsbedrifter, destinasjonsselskap, kultur-næringer slik som kreative-aktører og partnere i Finland og Sverige.

Finansiering: Interreg programmer, EØS samarbeid, Innovasjon Norge, regionale utviklingsmidler, egenkapital fra kommuner, reiselivsbedrifter og museer.

Figur 3: Nedslitt Kartmerke med postkasse Muvravarri

5. Tilgjengelighet og formidlingsarenaer

Forutsetning for god formidling og bærekraftig bruk av verdensarven er solid tilrettelegging av stier til verdensarvens tre geodetiske punkter i Alta og Kautokeino og universell tilgjengelighet til Meridianstøtta i Hammerfest både sommer og vinter. Ikke minst må selve punktene bli omdannet til gode formidlingsarenaer.

- Universell utforming og tilgjengelighet
- De geodetiske punktene i Alta og Kautokeino og deres tilgjengelighet
- Meridianstøtta og tilgjengelighet
- Merkevare
- Design
- Digitale informasjonsplattformer
- Verdensarvsenter og besøksenter.

Universell utforming og tilgjengelighet

Universell tilgjengelighet i Hammerfest må prioriteres gjennom driftsoppgaver og videreutvikles slik at det når flere grupper.

Universell tilgjengelighet i Alta og Kautokeino bør løses ved digitale informasjonsplattformer og utstillinger.

Figur 4: Fotograf G.D ved Lille Raipas

Informasjonstavlene ved startpunktene må skiftes ut. De er spekket med informasjon og denne informasjonen bør fordeles fra start til toppen.

De geodetiske punktene i Alta og Kautokeino

I dag er det bare bronse plakettene ved de geodetiske punktet som minner om at dette er verdensarv. Et kartmerke og en postkasse sier lite om hva denne verdensarven gjelder. Her må det utvikles noe mer relevant relatert til oppmålingen. En varde- et tydelig respektert merke i berggrunnen, en siktlinjeskive til fjelltoppene i gradmålingsrekken og ekspansjonsnett og solide rekonstruksjoner slik som varder/ halvtønner m.m som tar verdensarven på alvor er viktig.

Meridianstøtta og tilgjengelighet.

Meridianstøtten i Hammerfest har laget stier for rullestolbrukere, men disse krever vedlikehold og utbedringer og rydding også om vinteren. I tillegg bør informasjon og annet være mulig for hørselshemmede og svaksynte.

Figur 5: Meridianstøtta med nytt dekke og vokset.

Merkevere

Struves meridianbue bør utvikles til en felles merkevere for regionen og gjerne i samarbeid med de andre vertslanene til meridianbuen. Det er gjennom samarbeid og kunnskap vi kan stimulere til en godt utviklet merkevere for vår verdensarv.

Design

Felles design på informasjonsbrosjyrer, reiseartikler og digitale plattformer er viktig å få utviklet sammen med våre samarbeidspartnere. Ny design på formidlingsarenaene på selve punktene må skape et godt samarbeid mellom kunnskap- og landskapsarkitekt.

Digitale informasjonsplattformer

Å utvikle felles informasjonsplattformer hjemmesider, spill og apper må gjøres i samarbeid med design- og teknisk kompetanse.

Verdensarvsenter og besøkssenter

Erfaringene fra de andre verdensarvsentrene i Norge viser at det er sentrene som er pådriverne i formidling av verdensarven og som sammen med undervisnings- og næringsaktører sammen utvikler gode produkter for aktivitet. Derfor er det viktig at også verdensarven Struve har en drivkraft for utvikling av formidlingen i de tre vertskommunene.

6. Verdensarvsenter med avdeling besøkssenter

Før et Verdensarvsenter er etablert vil et «Forprosjekt -Verdensarvsenter» etableres i Hammerfest. Forprosjektet vil utrede mer konkret plassering, finansiering og metoder for senterets nedslagskraft i alle tre vertskommunene og arbeide for gode formidlingsprosjekter. Forprosjektet skal behandles av Verdensarvrådet, vertskommunene og fylkeskommunen.

MÅL

Senteret skal skape engasjement og kunnskap om den unike verdensarven til ulike målgrupper. Senteret skal sammen med besøkssenter for natur, kultur og verdensarv i Kautokeino være pådrivere for ulike formidlingstiltak.

Senteret skal ha nedslagskraft i alle tre vertskommunene og bør samarbeide aktivt med Newtonrommet i Alta og Alta museum.

Søkelys på det teknisk- vitenskapelige og det kulturhistoriske ved Struves meridianbue vil vektlegges. Sammen med besøkssenter for natur, kultur og verdensarv i Kautokeino bør man vektlegge å formidle kunnskap om Struves meridianbue til målgruppene gjennom ulike metoder og ulike arenaer.

Verdensarvsenterets oppgaver:

a) Utstillinger- basis og temporære

En felles verdensarvutstilling er under utvikling nasjonalt for alle verdensarvstedene i Norge. Målet er at den stilles ut i alle tre vertskommunene og suppleres med stedenes historie fra perioden oppmålingen foregikk og verdensarvens oppsluttende verdier.

Samtidig er det viktig at de fire punktene utvikles til gode formidlingsarenaer.

b) Pedagogiske tilbud

Det utvikles dybdedybdelæringsprosjekter for alle nivåer for undervisning. Metode for dybdelæring handler om å forstå temaer og problemstillinger som går på tvers av fag eller kunnskapsområder. Prosjektet bør utvikles i samarbeid med Nordnorsk vitensenter med avdeling Newton rom i Alta. Målet er en praktisk, motiverende og opplevelsesrik kunnskapsøking. Basert på byggesteinene for Struves meridianbue som er matematikk, geometri, trigonometri, historie, teknologi, språk, etikk, naturfag med mer.

Det er viktig å utvikle noen pilotprosjekter for noen skoler som kan prøves ut i 2020-2021.

c) Turguider

Det er behov for generelle turguider til de fire punktene, som kan videreutvikles med spesifikk historie til det enkelte punktet. Samtidig kan en lokal og sammenhengende turguide eller-bok via alle toppene i gradmålingsrekken fra Hammerfest til finskegrensen eller toppene i ekspansjonsnettet være ett eller flere større, framtidige prosjekter.

d) Produkter

Turkart og turguider må utvikles. Triangler som gjennomgangstema for produktutvikling. T-skjorter, kopper og andre premier for besøk på utvalgte og markedsførte Struve-topper.

Figur 6: Veske utviklet i Nord-Sverige

e) Publikumsarrangementer

Kulturhistoriske arrangementer- årlige lokale «Struve-marsjer» foredrag o.a.

f) Digitalformidling og informasjon

Arbeide for en felles digital portal for Struves meridianbue på Nordkalotten- iverksette digitale produkter for universell formidling utviklet i andre Struveland. Inkludere digitale informasjon- smarte teknologiske produkter i utstillinger i alle tre vertskommunene.

g) Internasjonalt samarbeid.

Det bør satses sterkt på samarbeid om å løse felles utfordringer med våre nærmeste naboland og andre land som deler felles verdensarv.

h) Pris

7. Markedsføring- merkevare

Verdensarv er en merkevare i seg selv og et kvalitetsstempel som vi må forvalte på best mulig måte. Et viktig område innenfor merkevarebyggingen er derfor bruken og formidlingen rundt verdensarv, Unesco og Struves meridianbues transnasjonale karakterer.

I dag er det kundene som er involvert i store deler av markedsføring av produktene gjennom deling av fortellinger og opplevelser via sosiale medier. Det stiller store krav til å skape kvalitet for å vekke interesse, samt ressurser for å være tilgjengelig via sosiale medier.

En kamp om brukernes oppmerksomhet vil derfor kreve at flere forutsetninger er innfridd før merkevaren kan bygges gjennom gode kunderelasjoner og fortellinger. Det vil blant annet bety at stiene og områdene er solid tilrettelagt, men ikke minst at punktene med Meridianstøtta og områdene rundt kan framstå som en god opplevelse.

Aktiviteter og andre tilbud knyttet til de geodetiske punktene er derfor viktig å utvikle.

Reiselivsbedrifter som baserer seg på turer, friluftsliv, bespisning, overnatting med mer bør kunne utnytte potensialene til verdensarven for å skape gode bærekraftige tilbud.

8. Kompetanseheving

Det vil være behov for dyktige formidlere med kultur- og realfagskompetanse ved verdensarvsenteret og avdelingen i Kautokeino. Det er essensielt at kompetanseheving skjer gjennom involvering og at det oppstår gode samarbeidsprosjekter for å lage undervisningsmanualer, turguider med mer er. Involvering av de forskjellige kompetansemiljøene som eksisterer i de tre lokalsamfunnene kan skape et mye større engasjement for Struves meridianbue. Her må det spesielt nevnes Newtonrommet i Alta og Nord-norsk vitensenter avdeling i Alta, men også kompetansen som eksisterer pr. i dag ved undervisningsinstitusjoner i Alta og Kautokeino. Samtidig vil det kreve god oppfølging og forvaltningskompetanse i de tre kommunene.

9. Samarbeid, ansvar og involvering

Figur 7: For-prosjekt Interreg N- Den nordligste delen av meridianbuen

Fordeling av oppgaver og ansvarsområder mellom de tre vertskommunene er en metode for å nå alle målene, men også for å utnytte maksimalt av nåværende og framtidige ressurser. Samarbeid er grunnlaget for å ivareta Struves meridianbue og vil gi mulighet til å arbeide internasjonalt.

Samarbeidsavtaler og ansvarsfordeling mellom Verdensarvsenteret – koordinator og partnere er viktig å etablere. Årlige kommunale møteplasser med verdensarvsenteret og koordinatorene blir viktige for å samordne oppgavene.

Deltakelse i Interreg-N og andre EU-prosjekter blir viktig for å skape et godt nettverk, dele erfaringer og for å løse våre felles utfordringer.

Økonomi, ressurser, engasjement for temaer er viktige forutsetninger for at denne verdensarven skal kunne bli formidlet på en god måte. Det krever prioriteringer lokalt, regionalt og nasjonalt. Selv om verdensarvsenteret blir drivkraften for formidlingen av Struves meridianbue så vil det kreve oppfølging av forvaltningen og nasjonale føringer.

Struves meridianbue er en internasjonal verdensarv. Internasjonalt samarbeid bør løftes og bli et nasjonalt initiativ. Det er i dag behov for tilgang til arkivmateriale og oversettelsen av Struves publikasjon. Dette er viktig for alle 10 land.

Figur 8: Kompetanseheving og økte ressurser kan føre til flere nødvendige tiltak

1.utkast av Formidlingsplanen ble tatt til etterretning av Verdensarvrådet 29.4.19- da det var siste rådsmøte før Fylkesting- og kommunevalg i 2019. Dette eksemplarer bør behandles av nytt Verdensarvråd av 2020.

Utkast av 19.11.19. er korrekturlest og språkrettet og innspill fra Faglig Råd av 15.10.19 er tatt med.

Se også Forvaltningsplan av 2017

Utredning Verdensarvsenter for Struves Meridianbue av 2018.